

PhD, Prof. **Kikinezhdi O. M.**,
*Gender Studies Center, Ternopil Volodymyr Hnatyuk
National Pedagogical University, Ukraine*

**THE DILEMMA OF PERSONAL SELF-ACTUALIZATION
OF STUDENTS FROM WESTERN REGION OF UKRAINE:
GENDER PERSPECTIVE**

The policy of European integration is officially recognized as the primary vector of democratic development in Ukraine, that involves the gender egalitarianism according to European legal standards in society, provides equal access for women and men to social, economic, cultural and educational resources as an integral condition of rights and freedoms, which increases the effectiveness of national gender mechanism, development and implementation of innovative practices in education and gender studies, to apply the equal rights for young people in the context of globalization and multiculturalism.

Gender (parity) democracy is important, not only because of the international recognition, but also for the internal dynamic of our country, the implementation of basic social programs, which improve the quality of life for two socio-demographic groups-men and women, the deprivation of inequality between this sexes and the development of partnership between them, as an expression of social justice, the effective mechanisms of protection from the discrimination and so on. In the White Book of the Council of Europe, there is an Intercultural Dialogue "Living together in equality and dignity" (2008) which defines the guidelines of peaceful coexistence in a free society for people of different races, religions and cultures, such as: "Equal rights for men and women, which are enshrined in the preamble to the UN's statute, cannot be denied or ignored, especially in a democratic society. To respect the interests of the group or religion in any case cannot be an excuse for girls to prevent any form of education that is available for boys or the isolation of adult women from normal communication in society outside their home".¹

As the matter of fact, the position of the sexes during the period of society transformation in Ukraine is still far from their parity. In 2011, Ukraine took the 64 place among 135 countries in the rate of gender inequality, moreover, the 106 place in terms of women's participation in political life; 56th - in terms of access to health care, 44th in terms of self-realization in the economy; 24th - the equal

¹ *Living together: combining diversity and freedom in Europe XXI century*. Trans. from. Eng. - Lviv: Chronicle, 2011.-112 P.

access to education. In February 2012, the World Bank published a Partnership Strategy for Ukraine for 2012-2016, which noted that gender inequality is quite common in Ukrainian society and it should be solved in a long term.

The division of social life into “male” and “female” as the old paradigm of "male domination - female subordination" goes back in time, because of its inefficiency in its various life spheres, starting from the micro-level of the family and ending with the macro level of the occupations' division, leadership position, the ideology of the state.

A gender misbalance, vertical- horizontal stratification is typical for Ukraine. Gender asymmetry is observed in the "masculinization" and "feminization" of students' society, which can be explained by the one-sided gender socialization of children and youth, a psychological pressure expressed by society, that imposes sexual stereotypes, the activation of anti-gender movements, the false spread of information online, at schools, in the streets about the gender equality. It leads to the denial of the principles of equality between women and men by the gender politics especially at the regional level, especially in Western Ukraine (Lviv, Ternopil, Volyn, Ivano-Frankivsk region.). It proves the necessity to improve national gender policy and develop informational and educational spheres.

The challenge of our time is to form the gender competence in the minds of the participants of sociocultural interaction (children, parents, teachers). They influence on the choice of profession, formation of family and social roles, areas of self-realization. Today it is impossible to prepare high quality teachers without studying gender theory, which has been for a long time a professional norm in democratic countries.

Ukrainian youth decides on its future in the world where family and public spheres are no longer ruled by the ideals of Soviet patriarchal system, masked by the slogan of equality of men and women. In the history of Ukraine the dominant Ukrainian feature of gender has always been the respect to the will of women, partnership of sexes, individualization of characters outside the gender affiliation and mutual trust, “cordotsentrychnist” (H. Skovoroda, P. Jurkevich). Gender relations characterize the degree of democracy in a society as they determine the division of roles in the political, socio-economic and professional lives. Ukrainian youth decides on its future in the world where family and public spheres are no longer ruled by the ideals of Soviet patriarchal system, masked by the slogan of equality of men and women. Therefore, the development of national and gender identity is an important factor of national understanding of being by boys and girls, their egalitarian vital activity.

The goal of this research is to determine gender perceptions of student youth, specifically gender ideals in the self-concept, beliefs about traditional and egalitarian gender roles, and construction of the real and ideal self. Participants were 400 students of pedagogical universities in Ternopil.

The national and regional specificity of the process of gender self-determination of young people in the western part of Ukraine, the core of which is dominated by traditional patriarchal structures compared with the practices of representation of the new egalitarian type has been found out. Reference gender identity in both selections has perceptibly stereotyped nature. Girl-students show liberal options more often, they support the equal division of roles in a family. Inheriting old stereotypes and accepting new, own values, modern students remains on the cross-roads of gender self-determination. Gender differences were found in the functional and industrial values wherein males place more emphasis on social comparisons and self-control. The value-orientation of young women is generally similar to that of men, except that the women are less oriented on societal status and control. The most influential in the value system and perceptions of the future for both men and women are family roles; such roles are also dominant in the self-concept descriptions. At the same time, the value system of both genders is characterized by the belief that traditional roles are more often expected of men than of women. The ideals of women and men differ significantly from each other. Men view the ideal image of a woman in more traditional terms than women themselves – women portray an ideal female as more intellectual and socially advanced. The results of the research show the necessity of the creating and implementing and the special ideological system of gender knowledge and practices, the articles which are relevant to the psychological principles of parity and androgyny of sexes. Understanding and developing in young Ukrainian generation skills of gender competencies will enable to form impartial attitude towards the capabilities and status of a person regardless his/her sexual belonging and will give the possibility to orient to the fullest self-realization of a personality in mastering any sphere of human life activities. The problem of equal rights is closely connected with human rights and freedoms, fairness while giving equal opportunities which actualize the inspection of future experts with gender approach as the instrument of state regulation, methodology of gender expertise holding, valid system of gender equality providing in rights and access to the resources of both genders (legislative space, region citizens' vital activity in social and economic sphere, gender roles distribution (paid and home work, parental security, paid vocation based on looking after children on principles of parity) for both genders as for successful citizens. The problem of gender competences

formation among the scientific elite of students as key competences according to demands of Bologna process and euro integration is the task, so far as the society must create the alternative opportunities for vital strategies of young people of both genders. Since 2008, The Research Center of gender education of pupils and students, with NAPS Ukraine, on the basis of Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatiuk has been implementing the research theme on public procurement of MES of Ukraine "Implementation of gender approach in the education and upbringing space "institution-family-community" in the context of the European model of democracy "(2013-2015 year.). Center's staff has become co-performers of the Sumy State University's project of gender audit at the university as an effective method of achieving gender equality which allows to try and test the European model of gender parity to national realities (legislative space, livelihoods of citizens in social and economic sphere, the distribution of gender roles, access to the rights and resources of both genders, etc.). The University has also won the competition of the European Commission's educational program "Tempus" and now works in the program "Education for leadership, intelligence and talent promotion"

"Trolleybus of Happiness" has become an innovation, it's a joint social project of Pedagogical University and ME "Ternopilelektrotrans", under the patronage of the Mayor "Improve Your city." Five trolleybuses were decorated for Ternopil pupils and students, on five themes: "Seven colors of happiness" (April, 24 2014), "United Ukraine" (November, 21 2014), "Happy Holidays" (December, 6 2014), "Romantic Ternopil " (February, 4-12 2015), "My embroidered Ukraine" (May, 7 2015). Also, there were implemented various gender practices in the city, in particular, according to regional program "Health Ternopil", "Care "and" Family", the development of gender perspectives of green and rural tourism, integration of gender components in small and medium businesses, art youth projects implemented with the help of Ternopil City Council: "Healthy Park" in the microdistrict "Druzhba", Extrimpark for skaters, rollerblades, cyclists in the park "Topilche", arrangement of outdoor gym (in the island of "The Seagull", park of T. T..Shevchenko), sports' and children's playgrounds with game zones, bicycle lanes, organization of the fair "Galyzka defeliada", "Folk Fest", "Vulychnui rynek", street Olympic Games, the USAID, social photo project "We are united by Ukraine», photo exhibition in the context of the information campaign "We are different. We are together" (supported by the program "Matra" of the Netherlands), Ternopil craft and design fair-exhibition "Treasures of thorns fields", presentation of the volunteers' star on the Walk of Stars, the European

Championship takes place on the Ternopil Pond, balloon festival, concerts of music bands in the "Park of National Revival".

The tasks of social projects are: the modernization of high education, stimulation of creative work among students, implementation of gender-sensitive technologies that facilitate the effect of equivalent presence of both male and female in the programs of social and economic development of the region in order to create egalitarian individual who understands the belonging to the Ukrainian people and the European Community.

Дилема особистісної самореалізації студентської молоді західного регіону України: гендерний ракурс

Встановлено, що в процесі життєвого самовизначення у молодіжному середовищі Західного регіону спостерігається відтворення гендерних стереотипів юнаками і прояв егалітарних установок дівчатами. Соціальне конструювання гендеру детерміновано гендерним простором сучасного українського суспільства, що характеризується подвійним протиріччям: з одного боку, частковим вирішенням шляхів утвердження формальної рівності статей та апеляцією до природного призначення жінки, з іншого — новим, альтернативним устроєм гендерних відносин, що ґрунтується на принципі «рівності у відмінності», тенденції рівних прав і можливостей для самореалізації молодих чоловіків та жінок як унікальних суб'єктів соціально-історичного дійства.

У статті йдеться також про гендерночутливі практики у вузі та регіоні як інноваційних соціально важливих проектів, що здійснює спільний з НАПН України науково-дослідний Центр з проблем гендерної освіти та виховання учнівської та студентської молоді ТНПУ, реалізуючи проект «Імплементація гендерного підходу в освітньо-виховний простір «навчальний заклад-родина-громада» в контексті європейської моделі демократії» (2013-2015 рр.). Співробітники Центру стали співвиконавцями проекту Сумського державного університету щодо проведення гендерного аудиту у вузі як ефективного методу досягнення гендерної рівності. Університет також виборов перемогу у конкурсі Європейської Комісії за освітньою програмою «Темпус» і працює над виконанням проекту «Освіта для лідерства, інтелекту та заохочення таланту». Інноваційним напрямком роботи Центру став «Тролейбус Щастя» – спільний соціальний проект педуніверситету з КП «Тернопільелектротранс», під патронатом міського голови «Зроби своє місто кращим». Тернопільськими студентами і учнями оформлено п'ять тролейбусів на теми: «Сім кольорів щастя» (24 квітня 2014

року), «Україна Єдина» (21 листопада 2014 року), «Веселих свят» (6 грудня 2014 року), «Тернопіль романтичний» (4 і 12 лютого 2015 року), «Україно моя вишивана» (7 травня 2015 року).

Також втілюються різноманітні гендерні практики у просторі міста, зокрема, відповідно до регіональних програм "Здоров'я тернополян" , "Турбота" та "Сім'я", розвиток гендерних перспектив зеленого і сільського туризму, інтеграція гендерної компоненти у сферу малого та середнього бізнесу, мистецькі молодіжні проекти, реалізовані за сприяння міської ради Тернополя: «Парк Здоров'я» на масиві "Дружба", Екстрімпарк для скейтерів, ролерів, велосипедистів у парку "Топільче", облаштування спортзалу під відкритим небом (вуличні тренажери на острові «Чайка» у парку Т. Г. Шевченка), спортивних та дитячих з ігровими зонами майданчиків, велосипедних доріжок, проведення фестивалів «Галицька дефіляда», «Фольк-фест», «Вуличний ринок», Дворових Олімпійських ігор, проведення Містечка USAID, соціальний фотопроєкт «Нас єднає Україна» (фотовиставка в рамках інформаційної компанії «Ми різні. Ми разом» (за підтримки Програми «Матра» Королівства Нідерландів), виставки-ярмарки Тернопільських майстрів декоративно-прикладного мистецтва «Скарби тернового поля», відкриття Зірки волонтерів на Алеї зірок, проведення чемпіонатів Європи з аквабайку на Тернопільському ставі, фестиваль повітроплавання, концерти музичних гуртів у парку "Національного відродження" тощо). Завданням таких соціально-важливих проєктів є модернізація системи вищої освіти, активізація самостійної творчої роботи студентів, впровадження гендерночутливих технологій, що сприятимуть створенню ефекту рівноцінної присутності суб'єктів жіночої та чоловічої статі в програмах соціально-економічного розвитку регіону і дозволяють апробувати європейську модель гендерного паритету до національних реалій (законодавчий простір, життєдіяльність громадян в соціально-економічній сфері, розподіл гендерних ролей, доступ до прав і ресурсів представників обох статей тощо).